

Phật giáo Việt Nam với Hội nghị thượng đỉnh Phật giáo thế giới

ISSN: 2734-9195 14:16 13/07/2026

Điều này không chỉ nâng cao vị thế của PGVN mà còn góp phần vào việc định hình một diễn đàn Phật giáo mang tính toàn cầu, nơi các giá trị đạo đức và trí tuệ Phật giáo được vận dụng để giải quyết các vấn đề của nhân loại.

Tóm tắt:

Sự ra đời của Hội nghị Thượng đỉnh Phật giáo Thế giới (*World Buddhist Supreme Conference - WBS/ 全世界佛教最高會議*)[2] không phải là một sự kiện đơn lẻ, mà là kết quả của một quá trình lịch sử dài, gắn liền với hậu quả của chiến tranh và nhu cầu hòa bình, sự phục hưng và toàn cầu hóa của Phật giáo, sự phát triển của các mô hình hợp tác quốc tế.

Các hội nghị này phản ánh nỗ lực của cộng đồng Phật giáo trong việc thích ứng với thế giới hiện đại, đồng thời khẳng định vai trò của Phật giáo như một nguồn lực đạo đức và trí tuệ trong giải quyết các vấn đề toàn cầu.

Sự phục hưng của các truyền thống tôn giáo châu Á, Phật giáo bước vào giai đoạn quốc tế hóa mạnh mẽ, đòi hỏi một diễn đàn chung nhằm kết nối các truyền thống Theravāda, Mahāyāna và Vajrayāna. Các tổ chức tiền thân như World Fellowship of Buddhists (WFB, thành lập năm 1950 tại Colombo, Sri Lanka) đã đặt nền móng cho các hội nghị cấp cao mang tính toàn cầu.

Các hội nghị thượng đỉnh Phật giáo được tổ chức định kỳ với quy mô ngày càng mở rộng, quy tụ lãnh đạo tăng đoàn, học giả và đại diện chính phủ từ nhiều quốc gia.

Từ khóa: Phật giáo Việt Nam, Thượng đỉnh Phật giáo thế giới, Đạo đức trí tuệ, hợp tác toàn cầu, hòa bình an lạc

Sự trỗi dậy của các phong trào Phật giáo quốc tế và nhu cầu đối thoại liên tông phái và liên văn hóa

Sự trỗi dậy của phong trào Phật giáo quốc tế

Nửa sau thế kỷ XX chứng kiến sự chuyển biến của Phật giáo từ một tôn giáo mang tính khu vực sang một tôn giáo có tính toàn cầu. Các học giả gọi đây là quá trình “quốc tế hóa Phật giáo” (internationalization of Buddhism). Những yếu tố thúc đẩy quá trình này bao gồm sự phát triển của giao thông và truyền thông toàn cầu, di cư của cộng đồng Phật tử sang phương Tây và sự quan tâm của giới học thuật phương Tây đối với Phật học. Trong bối cảnh đó, nhu cầu thiết lập các diễn đàn quốc tế để kết nối các truyền thống Phật giáo khác nhau trở nên cấp thiết.

Trước các vấn đề toàn cầu như chiến tranh, xung đột, đạo đức xã hội, môi trường,... các tổ chức Phật giáo mong muốn có một diễn đàn cấp cao để cùng đưa ra quan điểm chung. Bởi thế giới không chỉ khủng hoảng về kinh tế - chính trị mà còn về giá trị tinh thần. Sự tàn phá của chiến tranh đã đặt ra yêu cầu cấp thiết về việc xây dựng hòa bình bền vững và tái định hướng đạo đức cho nhân loại. Trong bối cảnh đó, các tôn giáo lớn, trong đó có Phật giáo, được kỳ vọng đóng vai trò như nguồn lực đạo đức và tinh thần cho công cuộc tái thiết.

Nhu cầu đối thoại liên tông phái và liên văn hóa

Phật giáo tồn tại dưới nhiều truyền thống lớn như Theravāda, Mahāyāna và Vajrayāna, với sự khác biệt về giáo lý, nghi lễ và tổ chức. Trước thế kỷ XX, các truyền thống này phát triển tương đối biệt lập theo không gian địa lý. Tuy nhiên, trong bối cảnh toàn cầu hóa, sự tiếp xúc gia tăng giữa các truyền thống đã đặt ra nhu cầu đối thoại và hiểu biết lẫn nhau, xây dựng tiếng nói chung của Phật giáo trước các vấn đề toàn cầu cũng như hợp tác trong các lĩnh vực giáo dục, hoằng pháp và hoạt động xã hội. Sự ra đời của các mô hình hợp tác đa phương toàn cầu đã ảnh hưởng trực tiếp đến các tổ chức tôn giáo, trong đó có Phật giáo, trong việc hình thành các cơ chế hợp tác quốc tế. Từ đó, các hội nghị tôn giáo quốc tế bắt đầu được tổ chức theo mô hình tương tự các diễn đàn chính trị - ngoại giao, với sự tham gia của đại diện nhiều quốc gia và tổ chức.

Sự ra đời của WBS hướng tới sự truyền bá Phật giáo

Hội nghị ba bên hình thành WBS

Đạo Phật ngày nay đã truyền bá khắp 5 châu, mang thông điệp Từ bi, Trí tuệ và Hòa bình của Đức Phật đến mọi người, mọi giới và các tổ chức, hình thức khác nhau, nhưng với mục đích duy nhất làm làm sáng tỏ và phát huy hiệu năng thông điệp của Đức Phật đối với nhân loại và chúng sanh trên hành tinh mà chúng ta đang hiện hữu.



Ngày 5 tháng 4 năm 1998, một cuộc họp lịch sử đã được tổ chức tại Tu viện Toriimoto ở Kyoto, Nhật Bản. Ngài H.H. Somdet Phra Nyanasamvara, Tăng thống của Phật giáo Thái lan - đại diện cho Phật giáo Theravāda, Đức Dalai Lama thứ 14 - đại diện cho Phật giáo Vajrayāna, và Hòa thượng Kyuse Enshinjo, đại diện cho Phật giáo Mahāyāna đã cùng nhau gặp gỡ, vượt qua những khác biệt trong truyền thống và nhất trí rằng *“Trách nhiệm cho sự suy tàn của Phật giáo thuộc về các vị tăng lữ và đồng ý chung tay hành động để truyền bá Phật giáo.”*[3] Do đó, với khẩu hiệu *“Trở về với giáo lý gốc của Đức Phật”*, Hội nghị Thượng đỉnh Phật giáo thế giới đã được thành lập vào ngày 08/4/1998, tại thành phố Tokyo, Nhật Bản để hiện thực hóa hòa bình và an ninh thế giới cho nhân loại thông qua việc truyền bá Phật giáo.[4]

Từ nền tảng đó, các hội nghị Phật giáo thế giới dần phát triển về quy mô và tính chất. Các hội nghị ngoài tính chất học thuật và giao lưu tôn giáo, còn là diễn đàn cấp cao với sự tham gia của lãnh đạo tăng đoàn, học giả Phật học, đại diện chính phủ và tổ chức quốc tế. Thuật ngữ *“Hội nghị Thượng đỉnh Phật giáo Thế giới”* được sử dụng để chỉ các diễn đàn có tính chất quy mô lớn, mang tầm vóc toàn cầu, nơi các vấn đề quan trọng của nhân loại được thảo luận dưới góc nhìn Phật giáo.

Ở thế kỷ XX, các hội nghị thượng đỉnh Phật giáo thế giới có một số đặc điểm nổi bật như tính chất liên chính phủ và phi chính phủ đan xen, vừa có sự tham gia của các tổ chức tôn giáo, vừa có sự hỗ trợ của nhà nước; tính đa dạng văn hóa – tông phái, quy tụ nhiều truyền thống Phật giáo khác nhau; định hướng hòa bình và phát triển, nhấn mạnh vai trò của Phật giáo trong các vấn đề toàn cầu. Bước sang thế kỷ XXI, các hội nghị thượng đỉnh Phật giáo ngày càng gắn với các vấn

đề toàn cầu như biến đổi khí hậu, xung đột tôn giáo, khủng hoảng đạo đức và lối sống.

Hướng tới sự truyền bá Phật giáo

Kể từ Hội nghị Phật giáo Thượng đỉnh lần thứ nhất, với sự hỗ trợ từ các Hoàng gia và chính phủ, WBS đã trở thành một tổ chức quy tụ các nhà lãnh đạo Phật giáo tối cao từ hơn 51 quốc gia và vùng lãnh thổ, vì lý tưởng cao cả, truyền bá Phật giáo trên toàn thế giới. Hội nghị gánh vác trách nhiệm to lớn đối với tất cả Phật tử trên thế giới.

Trụ sở WBS đặt tại Kobe, một thành phố đa văn hóa ở Nhật Bản. Tạp chí tiếng Anh “*Buddhist Summit News*” được xuất bản và gửi đến Liên Hợp Quốc, Liên minh Châu Âu, các vị Tổng thống, các nhà lãnh đạo Phật giáo tối cao trên khắp 5 châu lục; các vị Vua, Nguyên thủ quốc gia và các nhà lãnh đạo quốc gia trên thế giới. Nhiều nhà lãnh đạo quốc gia đã đến thăm Trụ sở WBS và đặt kỳ vọng vào các hoạt động của tổ chức này.

Mục đích và tôn chỉ của WBS

Trong thời hiện đại, đạo đức con người suy thoái và đời sống tinh thần bị lung lay. Vô số sinh mạng đã bị cướp đi bởi khủng bố hoặc trong các cuộc chiến tranh, do sự đối đầu và xung đột giữa các tôn giáo gây ra. Phật giáo là tôn giáo dựa trên nguyên tắc bất bạo lực được truyền bá một cách hòa bình trên khắp thế giới. Phật giáo hướng dẫn mỗi người đến sự bình an nội tâm. Do đó, Phật giáo có thể mang lại hòa bình thực sự cho thế giới. Tuy nhiên, Phật giáo bị chia thành 3 truyền thống chính như Theravāda, Mahāyāna và Vajrayāna và không thỏa hiệp với nhau, tự cô lập mình trong truyền thống riêng, và sau đó dần dần đi theo con đường suy tàn. Do đó, WBS được tổ chức dựa trên các mục đích và tôn chỉ cơ bản sau:

Thứ nhất, mục đích chính là truyền bá chính pháp. Hội nghị là diễn đàn để các nhà Lãnh đạo Phật giáo Nam truyền, Bắc truyền, Kim Cang thừa trên thế giới trao đổi quan điểm, kinh nghiệm, đưa ra phương thức hành trì, truyền bá Chính pháp, vượt qua các rào cản về truyền phái, truyền thống Phật giáo, quốc gia, sắc tộc địa phương, địa dư lãnh thổ, châu lục... Đồng thời tạo ra một không gian hiểu biết tương kính, tôn trọng, hợp tác giữa các trường phái Phật giáo, để hiệp lực truyền bá Phật pháp, đưa thông điệp từ bi, trí tuệ, hòa bình, cứu khổ độ sanh của Đức Phật đến với nhân loại trên thế giới.

Thứ hai, kêu gọi mọi người nghiên cứu và hành trì lời Phật dạy, giúp cho xã hội, thế giới chúng sinh ngày càng an vui hạnh phúc trong hòa bình vĩnh cửu và

thịnh vượng theo giao lý Đạo Phật. Đừng để đạo Phật trở thành một thực thể tâm linh siêu giá trị trong viện bảo tàng, mà hãy làm cho đạo Phật sống mãi trong lòng của nhân loại. Phải xây dựng một đạo Phật tại nhân gian, cho nhân loại và phục vụ nhân loại bằng những phương tiện hữu hiệu của công nghệ thông tin. Đạo Phật phải dẫn thân vào cuộc đời, góp phần giải quyết các vấn nạn của thời đại, mang lại hoà bình cho những nơi có khủng bố, xung đột và chiến tranh; cung ứng tình thương và chia sẻ tài vật cho những nạn nhân thiên tai đang cần sự giúp đỡ.

Thứ ba, thúc đẩy hòa bình, đối thoại liên văn hóa và tăng cường đoàn kết nội bộ Phật giáo. Trong bối cảnh xung đột toàn cầu và khủng hoảng giá trị, hội nghị hướng đến việc vận dụng giáo lý Phật giáo đặc biệt là các nguyên lý từ bi (karuṇā) và trí tuệ (prajñā) để góp phần xây dựng hòa bình bền vững. Phật giáo thế giới tồn tại dưới nhiều truyền thống khác nhau. Hội nghị đóng vai trò như một cơ chế kết nối, giảm thiểu khác biệt tông phái, hướng đến một “Phật giáo toàn cầu” trong đa dạng.

Thứ bốn, định hướng đạo đức trong xã hội hiện đại và bảo tồn và phát huy di sản Phật giáo. Các vấn đề như biến đổi khí hậu, khủng hoảng đạo đức, bất bình đẳng xã hội được thảo luận dưới lăng kính Phật học, qua đó khẳng định vai trò của Phật giáo trong đời sống công cộng. Hội nghị cũng hướng đến việc bảo tồn di sản văn hóa, kinh điển và thực hành Phật giáo, đồng thời thích ứng với bối cảnh hiện đại.

Hội nghị	Thời gian	Địa điểm	Chủ trì và Nội dung
Lần thứ nhất	Ngày 4-8/4/1998	Trung tâm Hội nghị Quốc tế Kyoto, Nhật Bản	Ba truyền thống Phật giáo chính đã cùng nhau quay trở lại với những giáo lý nguyên thủy của Đức Phật và vượt qua rào cản quốc gia và giáo phái. Đã cùng ngồi lại bên nhau trong tinh thần đoàn kết, hòa hợp và chia sẻ những kinh nghiệm tu tập, hành trì và phương thức truyền bá giáo pháp. [Chủ trì] Hội Maha Bodhi của Ấn Độ Các nhà lãnh đạo Phật giáo tối cao của 13 quốc gia và 1 khu vực, với sự hiện diện của Đức Somdet Phra Nyanasamvara, Tăng thống của Phật giáo Thái Lan, Đức Đạt Lai Lạt Ma thứ 14 của Tây Tạng và Hòa thượng Mapalagama Wipulasara, Chủ tịch hội Maha Bodhi của Ấn Độ
Lần thứ hai	Ngày 9-13/11/2000	Hội trường chính, Buddha- monthon, Nakhon Pathom, Thái Lan	Một sự kiện toàn quốc kỷ niệm sinh nhật lần thứ 72 của Đức Vua Thái Lan, H.M. King Bhumibol Adulyadej [Chủ trì] Trường Đại học Mahachulalongkornrajavidyalaya, Thái Lan Hội nghị dưới sự đỡ đầu của Đức Somdet Phra Nyanasamvara, Tăng thống của Phật giáo Thái Lan. Thái tử Thái Lan Maha Vajiralongkorn thay mặt Nhà vua chủ trì hội nghị. Các lãnh đạo Phật giáo tối cao từ 14 quốc gia và 2 khu vực cũng như các lãnh đạo quốc gia, trong đó có Thủ tướng Thái Lan, Ngài Chuan Leekpai, đã tham dự hội nghị.
Lần thứ ba	Ngày 5-9/12/2002	Cung điện Hoàng gia và Hội trường Hội nghị Hoàng gia Chaktomuk, Phnom Penh, Campuchia	Một sự kiện quốc gia kỷ niệm 80 năm ngày sinh của Quốc vương Norodom Sihanouk của Campuchia [Chủ trì]: Chính phủ Hoàng gia Campuchia Hội nghị vinh dự được đón tiếp Quốc vương Norodom Sihanouk và Hoàng hậu Norodom Monineath Sihanouk của Campuchia, cùng với Thủ tướng Hun Sen, Chủ tịch Thượng viện Chea Sim và Chủ tịch Quốc hội Norodom Ranariddh. Các vị lãnh đạo Phật giáo tối cao và lãnh đạo quốc gia từ 15 nước đã tham dự hội nghị.

Lần thứ bốn	Ngày 1-5/11/2005	Hội trường Hoàng tử Chumphon Khet Udomsak, Bangkok, Vương quốc Thái Lan	Một sự kiện toàn quốc kỷ niệm 60 năm ngày Đức Vua lên ngôi. [Chủ trì] Trường Đại học Phật giáo, Thái Lan Khách mời danh dự là Công chúa Maha Chakri Sirindhorn của Thái Lan tham dự thay mặt Nhà vua, Thủ tướng Thái Lan, Ngài Thaksin Shinawatra và các lãnh đạo Phật giáo tối cao của 23 quốc gia đã cùng nhau tham dự hội nghị. Hội nghị đánh dấu một bước ngoặt lớn trong lịch sử truyền bá Phật giáo trong thời hiện đại. Các lãnh tụ Phật giáo khắp năm châu bốn biển đã vân tập về trong sự hoà hợp, nhằm chia sẻ những kinh nghiệm hoằng pháp, làm cho đạo Phật trở thành một trong những tôn giáo lớn nhất, đóng vai trò quan trọng trong việc thiết lập hoà bình trên thế giới.
Lần thứ năm	Ngày 2-5 /11/2008	Đại lễ đường Phật giáo Hoàng gia, Hyogo, Nhật Bản	Trên 300 đại biểu lãnh đạo Phật giáo thế giới đến từ 33 quốc gia thành viên và 10,000 Phật tử của Niệm Phật tông, Nhật Bản. Chủ đề hội thảo: “Bình minh của nền văn minh tâm linh” (<i>The dawn of spiritual civilization</i>) nhằm đánh dấu sự có mặt của Phật giáo ở châu Phi trong gần thập niên gần đây, đồng thời khẳng định trụ sở Phật giáo thế giới cần thiết lập để điều hành Phật sự toàn cầu. Lãnh đạo các quốc gia gồm có thái thượng hoàng Norodom Sihanouk và mẫu hậu Norodom Monineath Sihanouk, thủ tướng Tich-lan Ratnasiri Wickramanayaka, vua vương quốc Tooro - Uganda, Oyo Nyimba Kabamba Iguru Rukidi IV, mẫu hậu Best Kemigisa Akiiki và các thành viên hoàng gia, thủ tướng Uganda W.R. Nyakatura, cựu tổng thống Mông Cổ Natsagiin Bagabandi và phu nhân, cựu thủ tướng Malaysia Mahathir bin Mohammad và phu nhân, cựu thủ tướng Lào Sisavath Keobounphanh, công chúa Bhutan Ashi Dechan Wangchuck; phó thủ tướng kiêm bộ trưởng Hoàng gia Cambodia Kong Som Ol. Mục đích của WBS lần này là nhằm tìm giải pháp Phật giáo cho các vấn nạn toàn cầu và quốc gia, cầu nguyện thế giới hoà bình và phát triển bền vững, tái khẳng định sứ mệnh hoà hợp,

			đoàn kết các trường phái và tông môn Phật giáo thế giới, chia sẻ những kinh nghiệm nhập thế của Phật giáo trong thời hiện đại và phát triển dân số Phật tử ở các châu lục, đặc biệt là châu Phi, châu Mỹ và châu Âu.
Lần thứ sáu	Ngày 8-13/12-2014	Trung tâm Hội nghị quốc tế thuộc Đại Vương đường Phật giáo Thế giới (Hyogo, Nhật Bản)	Gần 500 đại biểu quốc tế, trong đó có chư tôn giáo phẩm đại diện các Giáo hội, tổ chức Phật giáo đến từ 41 quốc gia và vùng lãnh thổ; đại diện các tổ chức quốc tế, lãnh đạo cao cấp một số quốc gia, ngoại giao đoàn của 22 nước tại Nhật Bản và 1.500 chư Tăng, Phật tử Niệm Phật tông trên toàn đất nước Nhật đã đến dự. Khách mời danh dự của Hội nghị có Quốc vương Campuchia Norodom Sihamoni; Quốc vương Uganda và hoàng gia; công chúa Bhutan Ashi Dechen Wangmo Wangchuck, đại diện Hoàng gia Thái Lan, lãnh đạo cao cấp thuộc Chính phủ Campuchia, Lào, Myanmar, Mông Cổ; các tổ chức thuộc Liên Hiệp Quốc v.v... HT.TS Kyuse Enshinjoh, Chủ tịch sáng lập của WBS nhấn mạnh về thực trạng của thế giới hiện tại với các khủng hoảng về môi trường sinh thái, đạo đức lối sống; ngài cũng trình bày về những nguyên lý nền tảng của giáo lý Phật giáo là Duyên sinh và Luân hồi và giấc mơ về một Phật giáo tương lai hòa hợp, tích cực hơn nữa trong việc dẫn thân phụng sự và xây dựng cõi Tịnh độ tại nhân gian tốt đẹp, chấm dứt các khủng hoảng và khổ đau.
Lần thứ bảy	Ngày 2-7/11/2017	Hội trường chính Chùa Cây; Phủ Thủ tướng, Đền thờ Jaya Sri Maha Bodhi & Sri Dalada Maligawa	Đại hội của 47 quốc gia trên 5 châu lục - Phật giáo vì Hòa bình Thế giới [Chủ trì]: Chính phủ Sri Lanka Hội nghị được tổ chức tại Sri Lanka, một quốc gia hàng đầu về Phật giáo Theravada, như một sự kiện quốc gia dưới sự bảo trợ của chính phủ Sri Lanka với sự hiện diện của Ngài Tổng thống Maithripala Sirisena với tư cách là khách mời chính và Ngài Thủ tướng Ranil Wickremesinghe với tư cách là khách mời danh dự. Hội nghị có sự tham dự của các nhà lãnh đạo Phật

			giáo tối cao của 47 quốc gia trên 5 châu lục trên thế giới cũng như các nhà lãnh đạo quốc gia và các thành viên của Hoàng gia. Phật giáo được du nhập vào Sri Lanka vào thế kỷ thứ 3 trước Công nguyên. Từ đó đến nay, Sri Lanka đã gìn giữ Phật giáo trong suốt 2.300 năm, vượt qua nhiều khó khăn thử thách. Hiện nay, quốc gia này vẫn rất coi trọng Phật giáo và ba Nikaya (tu viện Phật giáo) lớn là Siam Nikaya, Amarapura Nikaya và Ramanya Nikaya đang tích cực hoạt động để truyền bá giáo lý của Đức Phật trong nước và quốc tế. Quả thực, Sri Lanka có ảnh hưởng vô cùng lớn đến cộng đồng Phật tử trên thế giới. Sri Lanka đã đặt uy tín quốc gia vào việc đăng cai Hội nghị Thượng đỉnh Phật giáo lần thứ bảy. Hội nghị đã đạt được kết quả tuyệt vời hơn bao giờ hết trong việc gửi gắm thông điệp hòa bình mạnh mẽ thông qua Phật giáo đến toàn thế giới.
Lần thứ tám	Ngày 12-17/9/2023.	Trung tâm Hội nghị quốc tế thuộc Đại Vương đường Phật giáo Thế giới (tỉnh Hyogo, thành phố Kobe, Nhật Bản)	Hội nghị đón tiếp 450 đại biểu quốc tế, trong đó có chư tôn giáo phẩm đại diện các Giáo hội, tổ chức Phật giáo đến từ 51 quốc gia và vùng lãnh thổ; đại diện các tổ chức quốc tế, lãnh đạo cao cấp một số quốc gia, ngoại giao đoàn của một số tổ chức và hàng nghìn chư Tăng, Phật tử Niệm Phật tông trên toàn đất nước Nhật đến dự. Phát biểu khai mạc Hội nghị, Hoà thượng Tiến sĩ Somdet Phra Mahathirachan thay mặt cho Hoàng gia Thái Lan nhấn mạnh, các nhà lãnh đạo Phật giáo tối cao tổ chức sẽ góp phần to lớn vào việc thành tựu lý tưởng cao quý của Đức Phật, đó là phổ biến giáo lý, những lời dạy chân chính của Đức Phật và hiện thực hóa hòa bình và an lạc cho nhân loại. Tại Hội nghị, đại diện Ủy ban Nhân quyền Liên Hiệp quốc đã có bài phát biểu quan trọng kêu gọi sự chung tay nỗ lực vì sự phát triển bền vững và ổn định cho nhân loại trên các lĩnh vực, kiến tạo một thế giới hoà bình và an lạc trong hiện tại và tương lai
Lần thứ chín	Ngày 7-11/4/2026	Trung tâm Hội nghị quốc tế thuộc Đại Vương đường Phật giáo Thế giới (tỉnh Hyogo, thành phố Kobe, Nhật Bản)	Tham dự sự kiện năm nay có sự hiện diện của phái đoàn Phật giáo đến từ 51 quốc gia, vùng lãnh thổ trên thế giới. Hòa thượng, Tiến sĩ Kori Shinkai, Chủ tịch Hội nghị Thượng đỉnh Phật giáo đã nhấn mạnh ý nghĩa của việc cùng nhau tìm ra những giải pháp cho các vấn đề cấp thiết của thế giới dưới ánh sáng của giáo lý Phật Đà, đồng thời khẳng định vai trò của các nhà lãnh đạo Phật giáo trong việc thúc đẩy hoàng dương Chánh pháp vì hòa bình và lợi lạc nhân sinh. Ngài Antonio Guterres, Tổng Thư ký Liên Hiệp Quốc gửi đến hội nghị, khẳng định vai trò là một diễn đàn quốc tế quan trọng, nơi các nhà lãnh đạo Phật giáo cùng nhau đối thoại, hợp tác và đóng góp trí tuệ Phật giáo vào việc giải quyết những vấn đề cấp bách của thế giới như xung đột, chia rẽ xã hội, khủng hoảng đạo đức, suy thoái môi sinh và sinh thái toàn cầu. “<i>Ngày nay, khi thế giới đầy biến động, chia rẽ và thường xuyên xảy ra bạo lực, thì những lời dạy vượt thời gian của Đức Phật về bất bạo động, lòng từ bi và phụng sự tha nhân đang soi sáng con đường hướng tới một tương lai hòa bình và bền vững.</i>”¹ Hội nghị đề cập đến nhiều vấn đề của thời đại như tác động tiêu cực của con người đối với môi trường, hiểm họa chiến tranh, khủng hoảng giá trị sống và những thách thức toàn cầu. Nhấn mạnh rằng Phật giáo có thể đóng góp những giải pháp thiết thực và nhân bản cho các vấn đề xã hội hiện nay

Các kỳ Hội nghị của WBS

Đóng góp của Phật giáo Việt Nam với Hội nghị Thượng đỉnh Phật giáo Thế giới

Thứ nhất, tham gia sáng lập và cử các Đoàn tham dự Hội nghị. Giáo hội PGVN là thành viên sáng lập do HT. Thích Minh Châu - Phó chủ tịch thường trực HĐTS đại diện (Hội nghị lần thứ nhất). Đoàn GHPGVN do HT. Thích Chơn Thiện - Phó chủ tịch thường trực HĐTS làm trưởng đoàn (Hội nghị lần thứ năm); HT. Thích Gia Quang - Trưởng Ban thông tin truyền thông làm trưởng đoàn (Hội nghị lần thứ sáu); HT. Thích Thiện Tâm - Phó Ban Phật giáo Quốc tế T.Ư làm trưởng đoàn (Hội nghị lần thứ bảy); HT. Thích Thiện Nhơn, Chủ tịch HĐTS GHPGVN làm trưởng đoàn (Hội nghị lần thứ tám); HT. Thích Huệ Thông, Trưởng ban Pháp chế làm trưởng đoàn (Hội nghị lần thứ chín). Đi cùng đoàn còn có đại diện văn phòng chính phủ, bộ ngoại giao, vụ Phật giáo, vụ quan hệ quốc tế thuộc Ban tôn giáo Chính phủ.



(Ảnh: Internet)

Thứ hai, đề xuất thành lập Tổ chức Phật giáo thế giới. Trong bài phát biểu của mình, tại Hội nghị lần thứ năm, GS. Lê Mạnh Thát đề nghị cần thành lập tổ chức Phật giáo thế giới để giám sát và ứng dụng tinh thần của thông cáo chung của Thượng đỉnh tại 33 quốc gia thành viên và những nơi có sự hiện diện của PG. Theo giáo sư, mỗi quốc gia cần thành lập một tổ chức Phật giáo “mẹ” đại diện các trường phái Phật giáo trong nước, nhằm khẳng định tiếng nói chung nhất của Phật giáo trong từng quốc gia và các vùng lãnh thổ. Đồng thời phải quan tâm đào tạo các kỹ năng hiện đại để các nhà truyền giáo Phật giáo có thể sử dụng các dữ liệu văn hóa, văn học, kiến trúc và nghệ thuật quốc gia trong việc truyền bá đạo Phật hiệu quả hơn. Mặc dù các lãnh đạo Phật giáo ở 33 quốc gia chưa thống nhất trong việc hình thành một tổ chức hành chánh quốc tế, điều hành các Phật sự toàn cầu như Thiên chúa giáo, tại Hội nghị thượng đỉnh PG lần

này, tất cả đang hướng về mục đích đó trong tương lai gần, với ý thức rõ ràng việc thiết chế hóa hành chính Phật giáo trong cơ chế quản trị quốc gia và toàn cầu sẽ làm cho đạo Phật phát triển vững mạnh hơn, phục vụ được nhiều người hơn và kết quả dẫn thân sẽ cao hơn.

Thứ ba, đề xuất đăng cai Hội nghị thượng đỉnh Phật giáo thế giới lần thứ VI tại Việt Nam. Trong bài diễn văn đọc tại Hội nghị Kobe, Hòa thượng Thích Chân Thiện nêu rõ Giáo hội Phật giáo Việt Nam luôn nỗ lực thể hiện thiện chí trong việc đóng góp công sức vào sự nghiệp Phật giáo thế giới và đề nghị được tổ chức WBS lần thứ VI. Với sự nối kết tại Đại lễ Phật đản Liên Hợp Quốc 2008 tại Hà Nội, thay mặt chính phủ, Thủ tướng Phạm Gia Khiêm và GS Lê Mạnh Thát đã có buổi làm việc với Thượng tọa tổng thư ký WBS Fujikura và chính thức gửi công hàm đề nghị Hòa thượng Tiến sĩ Kyuse Enshinjo, chủ tịch WBS, ủng hộ Việt Nam làm nước đăng cai tổ chức Thượng đỉnh PG năm 2010 nhằm chào mừng kỷ niệm 1000 năm Thăng Long. Sau khi Thượng tọa Tổng thư ký Fujikura báo cáo tổng kết các hoạt động chính của Thượng đỉnh, trong lễ bế mạc, ông Trưởng ban TGCP Nguyễn Thế Doanh, đại sứ Việt Nam tại Nhật Bản Nguyễn Phú Bình và Hòa thượng Thích Chơn Thiện đã thay mặt chính phủ VN và GHPGVN tiếp nhận đăng cai Thượng đỉnh Phật giáo thế giới lần thứ 6 tại Hà Nội. Tuy nhiên về sau, vì có những trở ngại mà Hội nghị lần thứ VI không thể tổ chức tại Việt Nam.

Thứ bốn, đóng góp về tư tưởng và thực hành qua các bài tham luận. Phật giáo Việt Nam, với truyền thống dung hợp giữa Thiên tông, Tịnh độ và Mật tông, đã đóng góp một mô hình “*Phật giáo nhập thế*” (Engaged Buddhism). Tư tưởng này, tiêu biểu qua các học giả và thiền sư Việt Nam, nhấn mạnh vai trò của Phật giáo trong giải quyết các vấn đề xã hội. Các tham luận khẳng định, Phật giáo Việt Nam ủng hộ mạnh mẽ đối với tinh thần đối thoại, hòa bình, bất bạo động, giáo dục đạo đức và hợp tác quốc tế, đồng thời nhấn mạnh trách nhiệm của Phật giáo trong việc góp phần xây dựng một thế giới hòa hợp, nhân văn và phát triển bền vững. Đồng thời, sự tham gia vào các hội nghị thượng đỉnh Phật giáo còn là một hình thức ngoại giao văn hóa, góp phần quảng bá hình ảnh Việt Nam như một quốc gia có truyền thống tôn giáo hòa bình, khoan dung.

Kết luận

Kể từ khi thành lập, WBS đã đạt được mục đích đoàn kết các giáo hội Phật giáo trên thế giới cho mục đích hoằng truyền Phật pháp, mang lại lợi lạc cho chúng sinh. WBS có sứ mệnh hoằng pháp trong thời hiện đại, nhằm phục hưng và truyền bá Phật giáo hữu hiệu hơn. Giá trị chân lý trong các truyền thống Phật giáo là nền tảng tâm linh cần thiết cho các quốc gia và con người nói chung,

nhưng việc cống hiến chúng đến mọi người đòi hỏi trí tuệ phương tiện trong sự thích nghi và hiện đại hóa. Khích lệ hành trì tâm linh như con đường chuyển hóa nỗi khổ niềm đau, xây dựng một niết-bàn tại thế, xây dựng các trung tâm giáo dục Phật giáo là nền tảng cần thiết để Phật giáo được phổ biến rộng rãi, sâu sắc và hiệu quả hơn. Sự đóng góp của PGVN và WBS phản ánh xu thế hội nhập tôn giáo toàn cầu. Điều này không chỉ nâng cao vị thế của PGVN mà còn góp phần vào việc định hình một diễn đàn Phật giáo mang tính toàn cầu, nơi các giá trị đạo đức và trí tuệ Phật giáo được vận dụng để giải quyết các vấn đề của nhân loại.

Tác giả: **Thích Thanh Tâm** [1]

Trung ấn sơn, Thiệu Long tự, 05/2026

Tài liệu tham khảo:

1/Harvey, Peter (2013), *An Introduction to Buddhism: Teachings, History and Practices*, Cambridge: Cambridge University Press.

2/Keown, Damien (2013), *Buddhism: A Very Short Introduction*, Oxford: Oxford University Press.

3/Prebish, Charles S., and Martin Baumann, eds. (2002), *Westward Dharma: Buddhism Beyond Asia*, Berkeley: University of California Press.

4/WBS, *World Buddhist Supreme Conference*, <https://www.buddhist-summit.com/eng/summit/pg6550.html>

Chú thích:

[1] Tiến sĩ chuyên ngành Quan hệ quốc tế; Giảng viên cơ hữu Đại học Văn Hiến, Tp. HCM

[2] World Buddhist Supreme Conference Headquarters/ Kobe-city, Hyogo JAPAN/
www.buddhist-summit.com

[3] “*The responsibility for the decline of Buddhism lies in high priests and agreed to join hands and act together for propagating Buddhism.*”
(<https://www.buddhist-summit.com/eng/summit/pg6550.html>)

[4] Thus, under the banner of “Revert to the original teachings of Lord Buddha,” Buddhist Summit was established to realize world peace and serenity for humanity through the propagation of Buddhism. (<https://www.buddhist-summit.com/eng/summit/pg6550.html>)